

ІННОВАЦІЙНИЙ ПОТЕНЦІАЛ РЕГІОНУ ЯК ОСНОВА ВІДТВОРЕННЯ ЕКОНОМІЧНОГО ПОТЕНЦІАЛУ

ЛЕОНЕНКО Н. А.

УДК 338.46

Леоненко Н. А. Інноваційний потенціал регіону як основа відтворення економічного потенціалу

У статті розглянуто роль інноваційного потенціалу регіону в забезпеченні сталого суспільного відтворення економічного потенціалу. Визначено складові інноваційного потенціалу, що характеризують ресурси і здатність до їхньої реалізації, які визначають можливості підприємств території розвиватися інноваційним шляхом. Підкреслено важливість розробки й адаптації методики розрахунку Підсумкового розвитку інноваційності для регіонів України з метою оцінки стану інноваційної діяльності в державі та порівняння із сусідніми країнами – членами ЄС. Запропоновано підхід, який дозволяє виробити концептуальні напрямки інноваційної стратегії економічного зростання. Наголошено на першочерговості становлення та підтримки регіональної інноваційної системи як необхідного фактора розвитку інноваційної інфраструктури та надано пропозиції щодо питання створення інноваційних структур у регіоні.

Ключові слова: національна інноваційна система, інноваційна інфраструктура, інноваційний потенціал, інноваційна стратегія економічного зростання.

Бібл.: 8.

Леоненко Неллі Анатоліївна – кандидат економічних наук, доцент, кафедра обліку і аудиту, Харківський національний автомобільно-дорожній університет (вул. Петровського, 25, Харків, 61002, Україна)

E-mail: nelli_0882@mail.ru

УДК 338.46

Леоненко Н. А. Инновационный потенциал региона как основа воспроизводства экономического потенциала

В статье рассмотрена роль инновационного потенциала региона в обеспечении стабильного общественного воспроизводства экономического потенциала. Определены составляющие инновационного потенциала, которые характеризуют ресурсы и способность к их реализации, что определяет возможности предприятий территории развиваться инновационным путем. Подчеркнута важность разработки и адаптации методики расчета Итогового развития инновационности для регионов Украины с целью оценки состояния инновационной деятельности в государстве по сравнению с соседними государствами – членами ЕС. Предложен подход, который позволяет выработать концептуальные направления инновационной стратегии экономического роста. Сделан акцент на первоочередности становления и поддержки региональной инновационной системы как необходимого фактора развития инновационной инфраструктуры и представлены предложения по вопросу создания инновационных структур в регионе.

Ключевые слова: национальная инновационная система, инновационная инфраструктура, инновационный потенциал, инновационная стратегия экономического роста.

Библ.: 8.

Леоненко Нелли Анатольевна – кандидат экономических наук, доцент, кафедра учета и аудита, Харьковский национальный автомобильно-дорожный университет (ул. Петровского, 25, Харьков, 61002, Украина)

E-mail: nelli_0882@mail.ru

UDC 338.46

Leonenko N. A. Innovation Potential of the Region as a Basis of Reproduction of Economic Potential

The article considers the role of innovation potential of a region in ensuring stable social reproduction of economic potential. It identifies components of innovation potential, which characterise resources and ability to realise them, that identifies capabilities of territorial enterprises to develop in innovation manner. It underlines importance of development and adaptation of the methods of calculation of the overall development of innovativeness for Ukrainian regions with the purpose to assess the state of innovation activity in the country compared to neighbouring countries – EU members. The article offers an approach, which allows development of conceptual directions of innovation strategy of economic growth. It emphasises priority of establishment and support of the regional innovation system as a necessary factor of development of innovation infrastructure and gives proposals regarding the issue of creation of innovation structures in the region.

Key words: national innovation system, innovation infrastructure, innovation potential, innovation strategy of economic growth.

Bibl.: 8.

Leonenko Nelli A. – Candidate of Sciences (Economics), Associate Professor, Department of Accounting and Auditing, Kharkiv National Automobile and Highway University (vul. Petrovskogo, 25, Kharkiv, 61002, Ukraine)

E-mail: nelli_0882@mail.ru

Розробка теорії економічної оцінки потенціалу регіону є обґрунтуванням системи показників, які дозволяють оцінювати ефективність використання економічного потенціалу в цілому і складових його потенціалів. Під час детального розгляду системи економічного потенціалу виявлено, що одна з її складових, а саме: інноваційний потенціал, потребує більш детального вивчення.

Ряд вчених вбачають змістовне наповнення соціально-економічного розвитку територій за рахунок активізації саме інноваційного потенціалу територіальної організації економіки та взаємодії господарюючих суб'єктів. Дослідженням проблематики займалися В. Ага-

лаков, В. Важинська, Б. Данилишин, Г. Захарчин, М. Крупка, В. Максимов, М. Мельник, І. Новікова, Т. Соболева.

Постановка завдання – розглянути роль інноваційного потенціалу регіону у забезпеченні сталого суспільного відтворення економічного потенціалу. Визначити складові інноваційного потенціалу, які визначають можливості підприємств території розвиватися інноваційним шляхом.

Метою статті є оцінка ролі інноваційного потенціалу як чинника суспільного відтворення економічного потенціалу регіону.

Високоєфективна система науково-технічного прогресу базується на макротехнологіях – технологіях ви-

робництва наукоємної продукції – транспортному та енергетичному машинобудуванні, космічній техніці, спецметалургії, технологічному промисловому устаткуванні та верстатобудуванні, мікро- і радіоелектроніці, інформаційних технологіях, надміцних матеріалах, комунікаціях, біотехнології тощо. Таким чином, саме ці науково-технічні напрямки повинні скласти основу інноваційної національної моделі економічного розвитку [1].

Інновація (нововведення) у регіональній економіці розглядається, по-перше, як процес – вкладання коштів в економіку регіону (міста), що забезпечує зміну покоління техніки і технології; по-друге, як об'єкт – нова техніка, технологія, що є результатом науково-технічного прогресу [2].

Отже, інноваційний (в окремих роботах – науково-технічний) потенціал є структурним елементом економічного потенціалу і являє собою сукупну здатність науково-технічних знань та практичного досвіду, які має суспільство на даному етапі його розвитку, забезпечити найбільш повне використання ресурсів економічного потенціалу. Інноваційний потенціал визначається як базовий ресурс у сучасних умовах інтенсивного розвитку економіки, який дозволяє ефективно використовувати всі інші ресурси, які має суспільство. Також існує таке визначення інноваційного потенціалу території: комплекс взаємопов'язаних ресурсів і можливостей їх реалізації, які визначають її здатність (інтелектуальну, технологічну, інформаційну, науково-дослідницьку, економічну тощо) приводити у відповідність зовнішні та внутрішні можливості розвитку; використання й розвиток нових сфер і способів ефективної реалізації наявних і перспективних ринкових можливостей [3].

При цьому виділяють складові інноваційного потенціалу, що характеризують ресурси і здатність до їхньої реалізації, які визначають можливості підприємств території розвиватися інноваційним шляхом.

Складові інноваційного потенціалу такі [4]:

- ✦ *ринкова*, яка характеризує ступінь відповідності зовнішніх можливостей території зовнішнім, які генеруються ринковим середовищем;
- ✦ *інтелектуальна*, що визначає можливості генерації та сприйняття ідей і задумів новацій та доведення їх до рівня нових технологій, конструкцій, організаційних і управлінських рішень;
- ✦ *кадрова*, що характеризує можливості персоналу застосувати нові технології, реалізувати нові організаційні й управлінські рішення, розробити й виготовити нові товари;
- ✦ *технологічна*, яка характеризує здатність підприємств території оперативного переорієнтувати виробничі потужності й налагодити економічно ефективно виробництво нових продуктів, які відповідають запитам споживачів;
- ✦ *інформаційна*, що характеризує інформаційну забезпеченість, ступінь повноти, точності й суперечності інформації, необхідної для прийняття ефективних інноваційних рішень;
- ✦ *інтерфейсна*, яка характеризує можливості приведення у відповідність і узгодженість різ-

носпрямованих інтересів суб'єктів інноваційного процесу: розробників інновацій; виробників нових товарів; інвесторів, постачальників вихідної сировини, матеріалів і комплектуючих; торговельних і збутових посередників; споживачів; суспільство загалом тощо;

- ✦ *науково-дослідницька*, яка характеризує наявність започаткування результатів науково-дослідницьких робіт, достатнього для генерації нових знань, здатність проведення досліджень з метою перевірки ідей новацій та можливості їх використання у виробництві нової продукції.

Окремою складовою інноваційного потенціалу регіону визначено *маркетингову складову*, яка являє собою здатність регіону, використовуючи наявні ресурси, існуючу інноваційну інфраструктуру та сформовану інноваційну культуру, комерціалізувати результати науково-технічної діяльності та забезпечити їх ефективне використання [3].

З метою досягнення оптимізації витрат на інноваційну діяльність, підвищення ймовірності комерційного успіху і зменшення ризику невідповідності нових товарів потребам ринку багато уваги приділяється визначенню оцінки складових інноваційного потенціалу.

Перш за все слід зазначити, що усі аспекти науково-технічного прогресу й соціального розвитку суспільства, тобто інноваційні ресурси, визначають величину інноваційного потенціалу.

Таким чином, якісно та кількісно інноваційний потенціал представлений нововведеннями. Також інноваційний потенціал запропоновано оцінювати шляхом визначення місця науки як комплексу досягнень людського розуму, які накопичуються і втілюються в суспільному виробництві країни. Аналіз та оцінка науково-технічного потенціалу дозволяють зробити висновки про рівень економічного розвитку країни та її галузей, ступінь її науково-технічної забезпеченості та самостійності, можливості економічного та науково-технічного співробітництва.

Сьогодні у світовій практиці застосовується методика оцінки регіонального інноваційного розвитку, яка розроблена експертами Єврокомісії на основі 13 індикаторів Регіонального інноваційного таблоїду, які об'єднані у 4 групи: людські ресурси; генерування нових знань; поширення та застосування знань; фінансування інноваційної діяльності та комерціалізація інновацій, ринки збуту. На основі вищевказаних показників розраховується Виведений підсумковий індекс регіональної інноваційності, що дозволяє визначити регіони-лідери в межах країни. Науковцями підкреслено важливість питання розробки й адаптації методики розрахунку Підсумкового розвитку інноваційності для регіонів України з метою оцінки стану інноваційної діяльності в державі та порівняння із сусідніми країнами-членами ЄС [5].

Як визначальний інноваційний чинник і водночас обов'язкову компоненту інноваційного потенціалу окремі науковці відзначають перевагу людського інтелекту у всіх його проявах над проектно-виробничими

та організаційно-виробничими завданнями, а також забезпеченням ринків збуту. Для визначення умовної спільноти інноваційної фахової інтелігенції з її демографічними, соціально-економічними, професійно-кваліфікаційними, мотиваційними, морально-психологічними та іншими характеристиками запропоновано використовувати термін «когнітаріат». У сучасній науковій літературі вчені наголошують на необхідності соціогуманістичного підходу до вивчення інновацій. Соціогуманістичний підхід відзначається увагою до необхідності вивчення інноваційного потенціалу людських спільнот через призму притаманного їм комплексу суспільних (громадянських), соціально-психологічних, інтелектуально-інформаційних, морально-психологічних та інших функцій і властивостей. Отже, вирішення проблем людських ресурсів необхідно розглядати через призму формування та використання людського капіталу, механізми якого сприятимуть розвитку людських якостей, реалізації не тільки трудового, але й інноваційного потенціалів регіону [6]. Реалізація запропонованого підходу сприятиме визріванню суспільних передумов для послідовних радикальних інноваційних перетворень.

Інноваційний потенціал розглядається як здатність суспільства, окремих його складових до ефективної інноваційної діяльності. До елементів цієї здатності належать: інтелектуальний рівень і творча (креативна) готовність населення, насамперед тих його категорій, що є безпосередніми суб'єктами інтелектуальної праці; рівень ресурсного забезпечення інноваційної діяльності в межах держави, регіону, галузі, підприємств тощо (інформаційна база, матеріально-технічне оснащення, професійна підготовка і кадрова політика в інноваційній сфері); фінансування та стимулювання відповідних видів діяльності.

Вітчизняні дослідники інноваційного потенціалу наголошують на необхідності якісних змін державної інноваційної політики, акцентуючи увагу на наявних утворених проблемах щодо згаданого питання, а саме: недоступності (з фінансових та організаційних причин) процедури патентування для більшості вітчизняних винахідників, низькому рівні правової захищеності українських патентів, невідповідності рівня їх захищеності кращим світовим зразкам, відсутності дієвих механізмів впровадження та комерційного успіху нововведень. Таким чином, врегулювання на державному та регіональному рівні окресленої проблеми є обов'язковою умовою ефективності регіональної інноваційної політики, спрямованої на економічне зростання.

Підкреслюючи важливість інноваційного потенціалу для розвитку регіону та країни взагалі, науковці наголошують на тому, що розвиток науково-технічного прогресу, генерування інновацій є тими важливими чинниками, які спрямовані на покращання умов життєдіяльності суспільства певного регіону. Інноваційний шлях регіональної економіки зумовлений комплексним реформуванням науково-технічної сфери від прикладних досліджень до серійного виробництва наукомісткої продукції та виведення її на міжрегіональні та світові ринки. Від активізації розвитку інновацій у регіоні зале-

жать трансформаційні процеси в його господарському комплексі, формування нових видів економічної діяльності, оптимізація територіально-галузевої структури регіону, а в кінцевому результаті – підвищення якості життя населення [7].

Серед згаданих питань велику увагу приділено дослідженню шляхів розвитку інноваційного потенціалу як складової економічного потенціалу. Запропоновано підхід, який дозволяє виробити концептуальні напрямки інноваційної стратегії економічного зростання, що базується на:

- ✦ підтримці інноваційного потенціалу, зокрема тих виробничо-технологічних систем, що мають завершений характер, інновацій базисного характеру;
- ✦ селективності підтримки напрямів інноваційного характеру для концентрації наявних ресурсів та підвищення ефективності їх використання;
- ✦ сприянні розвитку конкурентних переваг підприємств з виробництва нових високотехнологічних продуктів, особливо національних торговельних марок;
- ✦ залученні до інноваційно-інвестиційного процесу на державному та регіональному рівнях ресурсів усіх наявних форм власності, включаючи приватну;
- ✦ запровадженні єдиних національних технологічних стандартів на основі світових стандартів якості;
- ✦ розвитку інновацій інфраструктурного та організаційно-управлінського типу, що є необхідною передумовою підвищення конкурентоспроможності національних виробників;
- ✦ використанні кластерної стратегії.

Національна інноваційна система країни формується під впливом таких факторів, як наявність природних ресурсів, форм інституційної взаємодії державних і приватних структур, рівня розвитку науки й інноваційного потенціалу тощо.

Дослідження науковцями впливу процесів глобалізації на національні інноваційні системи засвідчило позитивні та негативні тенденції. Позитивними є формування «світового запасу знань», спрощення доступу до зарубіжних ресурсів і нововведень, створення міжнародних науково-дослідницьких альянсів і трансфер прогресивних технологій. Негативні являють собою відтік різноманітних ресурсів із країн, що розвиваються, закріплення відмінностей у рівні технологічного розвитку країн – інноваційних лідерів з експортоорієнтованим типом економіки і країн-аутсайдерів з імпортоорієнтованим типом економіки тощо.

Сприятливе зовнішнє середовище інноваційного розвитку регіонів забезпечується інституційною структурою їх господарських комплексів. Для інноваційного поштовху необхідним є економічне середовище взаємопов'язаних, різних за масштабами суб'єктів, здатних гнучко реагувати на нього. Стійке фіскальне та монетарне регулювання розвитку малого та середнього бізнесу реально здатне забезпечити структурну

перебудову господарських комплексів регіонів і забезпечити інституціональні передумови інноваційного економічного зростання. Отже, в основі регіональної інноваційної політики регіону науковці вбачають такі принципи: пріоритет інновацій над традиційним виробництвом регіону, забезпечення правової охорони інтелектуальної власності, сприяння розвитку конкуренції в інноваційній сфері, гнучкість інноваційної політики, інтеграція науки, освіти та підприємницької діяльності, забезпечення розвитку інноваційного підприємництва, сприяння розвитку міжрегіонального та міжнародного наукового співробітництва тощо.

Наукові роботи, які присвячені розгляду інноваційного потенціалу регіону, містять твердження, що для становлення регіональної інноваційної системи необхідний розвиток інноваційної інфраструктури та надають пропозиції щодо питання створення інноваційних структур у регіоні. Одним із способів поновлення економічної структури та інноваційної активізації є повсюдне відкриття парків технологічної, промислової, дослідницької спрямованості, інноваційних організацій та інкубаторів. Доречним серед науковців вважається застосування модульної системи інноваційних організацій, у якій інкубатор – це і є стрижневий модуль системи. Одним зі шляхів розвитку інноваційної інфраструктури є створення стійких і здатних до саморозвитку технопарків, що забезпечують розробку та виробництво інноваційного продукту та його використання у сфері матеріального виробництва на тривалу перспективу.

Головна функція основного елемента інноваційної інфраструктури – технопарку – полягає в тому, щоб пов'язати воедино усі фактори, які забезпечують появу та розвиток інноваційних підприємств: талановитих людей (вчених, інженерів, винахідників, менеджерів), які мають ідеї та розробки, сучасних промисловців, малий бізнес, ініціативу та підтримку органів регіональної влади.

Суттєву роль у процесі вирішення питань створення бази для досліджень та їх фінансування, крім державної підтримки, відіграють контакти навчальних закладів із промисловістю. Підкреслено необхідність використання наукової та матеріальної бази підприємств для наукових досліджень, а брак коштів потребує участі приватних підприємств у їх фінансуванні.

Розширення бази наукових знань надає можливість промисловості ефективно задовольняти майбутні потреби людей та використовувати нові можливості ринку, а відтак розвиватися і підвищувати ефективність господарювання. Перспективною формою контактів багатьох вишів із промисловими підприємствами у проведенні масштабних розробок визнано дослідницькі й наукові парки, що розташовані поблизу базових вишів і являють собою комплекси дослідницьких, проектних та виробничих організацій, які розробляють великі актуальні проблеми від початку до кінця – від наукового аналізу та розв'язання до впровадження результатів у виробництво.

Досвід досліджень науковців свідчить про те, що за існуючої сьогодні в Україні економічної системи створити технологічний парк західноєвропейського чи американського типу і забезпечити його повноцінну діяльність повною мірою не можна, оскільки соціально-

економічне середовище України не сприяє народженню подібних явищ. Мають вирішальний вплив такі негативні фактори, як: відсутня можливість розвитку, недосконалість сучасного ринку праці, капіталу, товарів, належного інституційного забезпечення; відсутність підприємництва у цивілізованих формах; недостатність сучасних необхідних засобів комунікацій та інформаційних технологій, які б дали змогу вести управління.

У наукових дослідженнях приділяється особлива увага промислово-інноваційній політиці як одній з важливих передумов забезпечення економічної стабільності України. Підкреслюється важливість реалізації промислово-інноваційної політики, оскільки інноваційне спрямування світового розвитку впливає на визначення промислової політики держави. Державна регіональна промислово-інноваційна політика визначена як система цілей і задач, визнаних і підтриманих державою на регіональному рівні, закріплених законодавчо й орієнтованих на розвиток і державну підтримку промислового виробництва, особливо на базі наукомістких технологій і заходів, що забезпечують інноваційні процеси у сферах промисловості регіону, ефективність яких визначається рівнем інноваційно-технологічного розвитку [8].

ВИСНОВКИ

Таким чином, шляхом досягнення позитивної динаміки показників економічного зростання є підвищення ефективності виробництва та раціональне використання усіх видів ресурсів, що досягається завдяки впровадженню у виробництво новітніх технологій та обладнання. Складовою організаційно-економічного механізму інноваційного регіонального зростання є інфраструктура розвитку та система фінансування проектів. Отже, існуючий розрив між наявним інноваційним потенціалом української економіки, що визначається високою кваліфікацією наукових, інженерно-технічних кадрів, і ступенем його впливу на економічні процеси може бути ліквідований за рахунок запровадження сучасного механізму фінансування та організації інноваційних проектів. ■

ЛІТЕРАТУРА

1. Петкова Л. О. Економічне зростання в Україні: регіональний вимір / Л. О. Петкова. – Черкаси : ЧДТУ, 2004. – 271 с.
2. Регіональна економіка: [словник-довідник] / О. Д. Богорад, О. М. Невелєв, В. М. Падалка, М. В. Підмогильний ; за ред. М. В. Підмогильного. – Київ, 2004. – 346 с.
3. Шутенко В. О. Інноваційний потенціал регіону: теоретичний аспект / В. О. Шутенко, Т. І. Городиський // Вісник Національного університету «Львівська політехніка». Менеджмент та підприємництво в Україні: етапи становлення і проблеми розвитку. – Львів, 2001. – № 436. – С. 427 – 431.
4. Шипуліна Ю. С. Управління потенціалом інноваційного розвитку промислових підприємств : дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.02.02 «Економіка та управління науково-технічним прогресом» / Ю. С. Шипуліна. – Суми : СДУ, 2006. – 248 с.
5. Ротар А. В. Регіональні аспекти інноваційної діяльності промислових підприємств Чернівецької області / А. В. Ротар // Фінансово-економічні та інституційні чинники розвитку регіону : матеріали XVI Міжнар. наук.-практ. конф. – Чернівці : Рута, 2005. – С. 376 – 378.
6. Максимов В. В. Економічний потенціал регіону (аналіз, оцінка та використання) : монографія / В. В. Максимов. – Луганськ : Вид-во СНУ ім. В. Даля, 2002. – 360 с.

7. Масловська Л. Ц. Сталий розвиток продуктивних сил регіонів: теорія, методологія, практика : монографія / Л. Ц. Масловська. – К. : Київ. нац. торг.-екон. ун-т, 2003. – 366 с.

8. Волосюк М. В. Державна регіональна промислово-інноваційна політика : автореф. дис. ... канд. екон. наук : спец. 08.00.03 «Економіка та управління національним господарством» / М. В. Волосюк ; ДУ «Інститут економіки та прогнозування НАН України». – Київ, 2008. – 21 с.

REFERENCES

Bohorad, O. D., Neveliev, O. M., and Padalka, V. M. *Rehionalna ekonomika* [Regional economy]. Kyiv, 2004.

Maksymov, V. V. *Ekonomichniy potentsial rehionu (analiz, otsinka ta vykorystannia)* [The economic potential of the region (analysis, evaluation and use)]. Luhansk: Vydavnytstvo SNU im. V. Dalia, 2002.

Maslovska, L. Ts. *Stalyi rozvytok produktyvnykh syl rehioniv: teoriia, metodolohiia, praktyka* [Sustainable development of the

productive forces of the region: theory, methodology, practice]. Kyiv: KNTEU, 2003.

Petkova, L. O. *Ekonomichne zrostantia v Ukraini: rehionalnyi vymir* [Economic growth in Ukraine: the regional dimension]. Cherkasy: ChDTU, 2004.

Rotar, A. V. "Rehionalni aspekty innovatsiinoi dialnosti promyslovykh pidpriemstv Chernivetskoï oblasti" [Regional aspects of innovative activity of industrial enterprises Chernivtsi region]. *Finansovo-ekonomichni ta instytutsiini chynnyky rozvytku rehionu*. Chernivtsi: Ruta, 2005. 376-378.

Shypulina, Yu. S. "Upravlinnia potentsialom innovatsiinoho rozvytku promyslovykh pidpriemstv" [Managing innovation potential of enterprises]. *Dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.02.02*, 2006.

Shutenko, V. O., and Horodyskyi, T. I. "Innovatsiinyi potentsial rehionu: teoretychnyi aspekt" [The innovative potential of the region: theoretical aspects]. *Visnyk Natsionalnoho universytetu «Lvivska politekhnikha». Menedzhment ta pidpriemnytstvo v Ukraini: etapy stanovlennia i problemy rozvytku*, no. 436 (2001): 427-431.

Volosiuk, M. V. "Derzhavna rehionalna promyslovo-innovatsiina polityka" [State regional industrial and innovation policy]. *Avtoref. dys. ... kand. ekon. nauk : spets. 08.00.03*, 2008.

УДК 336.1:352

ДОХОДИ МІСЦЕВИХ БЮДЖЕТІВ ЯК ІНСТРУМЕНТ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПОВНОВАЖЕНЬ ОРГАНІВ САМОВРЯДУВАННЯ

ЛАМСЬКИЙ М. Д.

УДК 336.1:352

Ламський М. Д. Доходи місцевих бюджетів як інструмент забезпечення повноважень органів самоврядування

Мета статті полягає у вивченні, аналізі та оцінці стану доходів місцевих бюджетів. Визначено основні джерела наповнення доходів місцевих бюджетів України та їх значення у формуванні основних грошових фондів органів місцевого самоврядування. Досліджено проблеми обмеженості дохідної частини бюджетів у процесі виконання повноважень, покладених на місцеві органи влади. Визначено та проаналізовано ряд змін і реформ після впровадження Податкового кодексу, які не забезпечили вирішення питання щодо достатності наповнення фінансового ресурсу місцевого самоврядування. У результаті дослідження надано рекомендації щодо можливості розширення дохідної бази місцевих бюджетів для фінансування, як соціального, так і господарського напрямку, місцевими органами влади. Розроблено конкретні пропозиції щодо зміцнення фінансової бази регіонів.

Ключові слова: доходи бюджету, місцевий бюджет, податки і збори.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Бібл.:** 9.

Ламський Максим Дмитрович – аспірант, кафедра фінансів, Київський національний економічний університет ім. В. Гетьмана (пр. Перемоги, 54/1, Київ, 03068, Україна)

E-mail: mlamskoj@yandex.ru

УДК 336.1:352

Ламской М. Д. Доходы местных бюджетов как инструмент обеспечения полномочий органов самоуправления

Цель статьи заключается в изучении, анализе и оценке состояния доходов местных бюджетов. Определены основные источники наполнения доходов местных бюджетов Украины и их значение в формировании основных денежных фондов органов местного самоуправления. Исследованы проблемы ограниченности доходной части бюджетов в процессе выполнения полномочий, возложенных на местные органы власти. Определены и проанализированы изменения, реформы после внедрения Налогового кодекса, которые не обеспечили решения вопроса по достаточности наполнения финансового ресурса местного самоуправления. В результате исследования даны рекомендации относительно возможности расширения доходной базы местных бюджетов для финансирования, как социального, так и хозяйственного направления, местными органами власти. Разработаны конкретные предложения по укреплению финансовой базы регионов.

Ключевые слова: доходы бюджета, местный бюджет, налоги и сборы.

Рис.: 2. **Табл.:** 2. **Библ.:** 9.

Ламской Максим Дмитриевич – аспирант, кафедра финансов, Киевский национальный экономический университет им. В. Гетьмана (пр. Победы, 54/1, Киев, 03068, Украина)

E-mail: mlamskoj@yandex.ru

UDC 336.1:352

Lamskyi M. D. Income of Local Budgets as a Tool of Ensuring Powers of Self-Governance Bodies

The goal of the article lies in the study, analysis and assessment of the state of income of local budgets. The article identifies main sources of income of local budgets in Ukraine and their importance in formation of main money funds of the local self-governance bodies. It studies problems of scantiness of the income part of budgets in the process of performance of powers by the local bodies of authority. It identifies and analyses changes and reforms after introduction of the Tax Code, which did not provide solution of the issue of sufficiency of the income part of the financial resource of local self-governance. In the result of the study the article gives recommendations with respect to a possibility of expansion of the income base of local budgets for financing both the social and economic directions by local authorities. It develops specific proposals on strengthening the financial base of regions.

Key words: budget income, local budget, taxes and dues.

Pic.: 2. **Tabl.:** 2. **Bibl.:** 9.

Lamskyi Maksym D. – Postgraduate Student, Department of Finance, Kyiv National Economic University named after V. Getman (pr. Peremogy, 54/1, Kyiv, 03068, Ukraine)

E-mail: mlamskoj@yandex.ru